

Izabela BOJKO

Uniwersytet w Siedlcach

Wydział Nauk Społecznych

izabela.bojko@uph.edu.pl

<http://orcid.org/0000-0001-8894-2753>

<https://doi.org/10.34739/dsd.2024.01.13>

**RECENZJA MONOGRAFII RYANA HASSA,
*STRONGER: ADAPTING AMERICA'S CHINA STRATEGY
IN AN AGE OF COMPETITIVE INTERDEPENDENCE,
NEW HAVEN-LONDON 2021*¹**

Na początku marca 2021 r. na rynek wydawniczy trafiła książka zatytułowana *Stronger: Adapting America's China Strategy in an Age of Competitive Interdependence*. Autorem monografii jest Ryan Hass, *senior fellow* ds. polityki zagranicznej w Brookings Institution. W latach 2008-2012 pracował w ambasadzie USA w Pekinie. Podczas drugiej kadencji Baracka Obamy, w latach 2013-2017, był dyrektorem ds. Chin, Tajwanu i Mongolii w Radzie Bezpieczeństwa Narodowego USA (*National Security Council, NSC*).

Recenzowana publikacja składa się ze wstępu oraz siedmiu rozdziałów. Autor podejmuje w niej próbę opracowania praktycznych rekomendacji dla Stanów Zjednoczonych w obliczu wzrostu znaczenia Chin oraz zaprezentowania, jego zdaniem, właściwej skali wyzwań ze strony Państwa Środka. Uważa on bowiem, że mocne strony Pekinu są wyolbrzymiane, co w konsekwencji może prowadzić do wzrostu poczucia zagrożenia w Waszyngtonie i podejmowania pochopnych, często niewłaściwych decyzji (s. 4). W celu zrozumienia natury stosunków amerykańsko-chińskich Hass proponuje koncepcję rywalizacyjnej współzależności (*competitive interdependence*) (s. 4). Zgodnie z jej założeniami „rywalizacja” pozostaje definiującym atrybutem relacji, a „współzależność” jest nieunikniona ze względu na silne powiązania finansowe, handlowe, naukowe, akademickie oraz wymianę międzyludzką – łączące oba państwa (s. 67).

Autor przeprowadza analizę polityki Chińskiej Republiki Ludowej, ze szczególnym uwzględnieniem zmian zachodzących w okresie przywództwa Xi Jinpinga. Wiążą się one między innymi z bardziej asertywną postawą i gotowością do realizowania chińskich ambicji narodowych, nawet kosztem konfliktu z Waszyngtonem. Równolegle zauważa, że w Stanach Zjednoczonych nastąpił wzrost obaw o słabnącą pozycję w relacjach z Państwem Środka, będących konsekwencją niespełnionych oczekiwań dotyczących przebiegu reform w Chinach, polityki administracji Baracka Obamy wobec ChRL oraz problemów socjoekonomicznych i demograficznych wewnątrz kraju. Hass wskazuje słabe punkty Chin, które według niego są często

---

¹ R. Hass, *Stronger: Adapting America's China Strategy in an Age of Competitive Interdependence*, Yale University Press, New Haven-London 2021, ss. 229, ISBN 978-0-300-25125-8.

niezauważane lub pomijane, podczas gdy atuty – wyolbrzymiane. W przypadku Stanów Zjednoczonych koncentruje się wyłącznie na mocnych stronach.

Dalsza część poświęcona została strategicznym ambicjom Chin, w tym zbadaniu celów i interesów Państwa Środka na arenie międzynarodowej. Zdaniem Hassa Chiny dążą do wzrostu potęgi, bogactwa, wpływów i szacunku, a ich kluczowe interesy obejmują niezależność, bezpieczeństwo i rozwój. Autor zwraca uwagę na trudności, z jakimi będzie mierzyć się Chińska Republika Ludowa w nadchodzących dekadach. Przedstawia także rekomendacje dla Stanów Zjednoczonych. Proponuje, aby z jednej strony poszukiwały one możliwości dialogu z Chinami i zachęcały je do większego, pozbawionego agresji zaangażowania w sprawy międzynarodowe, zaś z drugiej strony jasno wyznaczyły granice, których przekroczenie będzie skutkowało zdecydowaną odpowiedzią (s. 64).

Hass prezentuje koncepcję rywalizacyjnej współzależności. Opiera się ona na założeniu, że Chiny są jednocześnie największym rywalem Stanów Zjednoczonych oraz potencjalnym partnerem w rozwiązywaniu globalnych problemów (s. 76). Autor podkreśla konieczność wypracowania przez Stany Zjednoczone rozwiązań umożliwiających utrzymanie wiarygodności zobowiązań sojuszniczych oraz zachęcenie Chin do przyjęcia roli odpowiedzialnego mocarstwa. Jego zdaniem błędem jest rozpatrywanie kwestii przywództwa w Azji w kategoriach binarnego wyboru pomiędzy USA a Chińską Republiką Ludową (s. 83). Uważa, że dialog przyniesie korzyści obu stronom, jednak będzie on możliwy dopiero po rozwiązaniu kluczowych problemów utrudniających progres w relacjach, takich jak kwestia praw człowieka.

Zdaniem autora w kolejnych latach relacje amerykańsko-chińskie będą charakteryzować się rosnącą rywalizacją. Jej główną płaszczyzną pozostanie gospodarka, natomiast rdzeniem – najnowsze technologie (s. 113). Wskazuje problemy, przed jakimi mogą stanąć Chiny w tym obszarze. Prezentuje również rozwiązania mogące przyczynić się do poprawy konkurencyjności Ameryki. Za najlepsze uważa wzmocnienie własnych zdolności oraz koncentrację na szeroko rozumianym rozwoju.

Hass stoi na stanowisku, że rywalizacja między państwami może przybrać formę konfrontacji militarnej ze względu na liczne punkty zapalne w regionie (np. spory na Morzu Południowochińskim i realizowana przez Pekin „taktyka krojenia salami” czy kwestia Tajwanu), jednocześnie uważa, że można jej uniknąć. W tym celu oba państwa powinny znaleźć odpowiedni sposób ochrony własnych interesów bez znaczącego naruszania interesów drugiej strony oraz wypracować odpowiednie kroki umożliwiające zarządzanie ryzykiem. Ważną rolę w równoważeniu wpływów Państwa Środka Hass dostrzega w pogłębianiu relacji z sojusznikami i partnerami oraz poszukiwaniu innych sprzymierzeńców w regionie.

W ostatniej części autor przekonuje, że skala wyzwań generowanych przez Chiny wymaga opracowania przez Stany Zjednoczone nowej strategii. Powinna ona uwzględniać unikanie zbyt silnych reakcji na aktywność Pekinu, uświadomienie sobie dualizmu charakteryzującego relacje obu państw (rywalizacji i współzależności) oraz wzmocnianie własnego potencjału. Jako istotny

element wskazuje także rozwiązywanie problemów, z jakimi mierzą się Stany Zjednoczone w sferze wewnętrznej.

Publikacja Ryana Hassa jest pozycją wartą polecenia. Sformułowane wnioski prezentują interesującą perspektywę rywalizacji amerykańsko-chińskiej. Autor przekonuje, że pokojowe współistnienie obu państw jest możliwe. Twierdzi, że Stany Zjednoczone są zdolne do utrzymania globalnej dominacji przez kolejne dekady. Na uwagę zasługują również rekomendacje Hassa podkreślające konieczność poświęcenia szczególnej uwagi sprawom wewnętrznym Stanów Zjednoczonych, w tym wzmocnieniu własnego potencjału oraz innowacyjności w rywalizacji z ChRL. Dodatkowym walorem publikacji jest doświadczenie praktyczne autora. Niedośyt budzi wybiórcza analiza słabych i mocnych stron Chin i Stanów Zjednoczonych oraz niedostateczne omówienie sposobów wdrażania proponowanych strategii. Ponadto monografia nie zawiera rozdziału podsumowującego rozważania. Niemniej jednak recenzowana publikacja zdecydowanie jest pozycją wartościową zarówno dla badaczy zajmujących się relacjami amerykańsko-chińskimi, jak i amerykańskich decydentów.